

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Predmet: Izvještaj o urađenoj magistarskoj tezi kandidatkinje Jelene Ivanović

Jelena Ivanović, studentkinja postdiplomskih studija pedagogije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću uradila je magistarski rad na temu „**Modeli identifikovanja i podsticanja razvoja darovitih učenika u trećem ciklusu osnovne škole**“. Na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta održanoj 4.7.2018. godine, odobrena je tema ovog rada i odabrana komisija za ocjenu istog, u sastavu: profesor dr Saša Milić (mentor), profesor dr Tatjana Novović i docent dr Nada Šakotić. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija podnosi Vijeću fakulteta sljedeći:

I Z V J E Š T A J

Magistarski rad kandidatkinje Jelene Ivanović „*Modeli identifikovanja i podsticanja razvoja darovitih učenika u trećem ciklusu osnovne škole*“ sadrži 128 strana osnovnog teksta, apstrakt, popis relevantne literature i priloge korišćene u empirijskom dijelu istraživanja. Rad predstavlja obimnu teorijsko-empirijsku studiju o identifikovanju i podsticanju darovitih učenika, kao i radu sa darovitim učenicima u trećem ciklusu osnovne škole na području opštine Nikšić koji je strukturisan u tri veće, sadržajno i metodološki, međuzavisne i ujednačene cjeline:

- a) Teorijski okvir,
- b) Metodološki okvir i
- c) Interpretacija i diskusija dobijenih rezultata.

Teorijski pristup istraživanju problema je artikulisan putem pet analitičkih i međusobno povezanih cjelina.

U prvom dijelu rada akcenat se stavlja na objašnjavanje pojma darovitosti koji predstavlja jedan od najinteresantnijih fenomena u pedagoškoj teoriji i praksi. U okviru tog poglavlja detaljno su obrađene i prezentovane najpoznatije teorije o darovitosti istaknutih teoretičara, pedagoga i psihologa koji su u toku svog rada postavili određene nepobitne temelje pedagoškoj teoriji, ali i praksi. Tu spadaju Sterbergova i Renzulijeva teorija o darovitosti, ali i Ganjeov diferencijalni model darovitosti.

Naredna dva poglavlja sačinjavaju centralna pitanja magistarskog rada. To su modeli identifikovanja i modeli podsticanja darovitih učenika. U okviru modela identifikovanja darovitih učenika jasno je objašnjeno iz šire literature na koje se načine sve može vršiti valjana identifikacija darovitih učenika u osnovnim školama, ali se i jasno objašnjava koliko je važna rana identifikacija istih za bolje korišćenje potencijala darovitih učenika. Na osnovu literature izdvojene su i osnovne tehnike identifikovanja darovitih učenika koje su neophodne za valjanu i pravovremenu identifikaciju. Drugi dio centralnog pitanja magistarskog rada jeste podsticanje darovitih učenika koje se dijeli na dva velika dijela, a to su podsticanje darovitih učenika u porodici i podsticanje darovitih učenika u osnovnoj školi. Kao prvo, neophodna je podrška porodice i socijalne sredine u kojoj se učenik nalazi kako bi na pravi način mogao da istražuje svoje potencijale, ali i da ih ostvari kroz određene projekte, učešća na takmičenjima, učešća na međunarodnim revijama znanja i sličnim događajima koji će potvrditi učenikovu darovitost, bilo da je ona vezana za jedan specifičan predmet odnosno oblast ili za grupu predmeta ili oblasti.

U četvrtom dijelu magistarskog rada analiziran je širok spektar relevantne literature koja nije starija od deset godina, a bavi se objašnjavanjem rada sa darovitim učenicima i njegovim modalitetima u osnovnim školama. Osnovni cilj ove detaljne analize jeste opisivanje i traganje za odgovorom na pitanje koji rad sa darovitim učenicima je najsvrsishodniji, odnosno na kakav način je najbolje sprovoditi rad sa darovitim učenicima kako bi isti došao do uspješnih rezultata uz podršku sistema, ali i porodice, kao što je već pomenuto. Analiza pokazuje da savremeni autori na različite načine gledaju na fenomen rada sa darovitim učenicima, pa se shodno tome javljaju tri osnovna modaliteta rada, a to su: rad na projektu, rad u manjim grupama i individualni rad.

U magistarskom radu sva tri modaliteta rada sa darovitim učenicima detaljno su opisana i objašnjena. Rad na projektu je jedan od najpoželjnijih modaliteta za stvaranje timskog duha kod darovitih učenika, kao i rad u manjim grupama u okviru kojih daroviti učenici rade na određenim problemima, odnosno rade na dolaženju do rješenja problema. I treći modalitet rada koji je zastupljen kod najvećeg broja savremenih autora jeste individualni rad koji se smatra najznačajnijim za individualno napredovanje darovitih učenika. U okviru tog poglavlja objašnjen je značaj dodatne nastave kao i mentorske nastave na vođenju darovitih učenika, prije svega prilikom pripreme za takmičenja.

U petom dijelu magistarskog rada jasno su naznačeni osnovni pedagoški pojmovi koji se pojavljuju u radu i čije objašnjenje predstavlja lakše analiziranje magistarskog rada. Kandidatkinja je korišćenjem široke lepeze relevantne literature iznijela jasne definicije potrebnih pojmova vezanih za fenomen darovitosti učenika, njihovu identifikaciju, podsticanje, rad sa darovitim učenicima, ali i organizaciju nastave koja je povezana sa radom sa darovitim učenicima u osnovnim školama.

Metodološki okvir sačinjava jedanaest poglavlja i u njemu su jasno definisani problem, predmet, cilj, zadaci, hipoteze i varijable istraživanja, istraživački postupci odnosno pristupi, procedure i instrumenti istraživanja, kao i jasno određena populacija i uzorak koji je korišten u istraživačkom procesu.

Osnovni cilj magistarskog rada se odnosi na utvrđivanje identifikovanja, podsticanja i rada sa darovitim učenicima u trećem ciklusu osnovne škole. Na osnovu glavnog cilja, izdvojeno je osam zadataka kako bi se istraživanjem jasno obuhvatili svi potrebni dijelovi.

Poglavlje koje se tiče analize i ocjene dosadašnjih rezultata je detaljno obrađeno korištenjem raznolike literature od pedagoških klasika do najnovijih istraživanja, kako bi se obezbijedila obuhvatnost u istraživačkom procesu.

U istraživačkom procesu učestvovalo je 222 ispitanika koje su sačinjavali 200 nastavnika i 22 stručna saradnika u osnovnim školama među koje spadaju pedagozi, psiholozi, direktori i pomoćnici direktora iz sedam osnovnih škola kako bi se stvorila jasna slika o fenomenu darovitosti u osnovnim školama sa teritorije opštine Nikšić.

Za dobijanje podataka korišteni su anketni upitnici za nastavnike, pedagoge, psihologe, direktore i pomoćnike direktora, kao i skale procjene za iste i urađene dvije studije slučaja nastavnika koji su poslužili kao primjer dobre prakse.

Interpretacija i diskusija dobijenih rezultata je sačinjena od detaljne kvalitativne i kvantitativne obrade dobijenih podataka, a na temelju toga rađena je analiza postavljenih hipoteza u istraživanju. Obrada dobijenih podataka je izvršena jasnom podjelom nastavnika prema predmetnim oblastima zbog sličnosti odgovora, pa se shodno tome izdvaja sedam grupa nastavnika, i to: matematika, prirodno-matematička grupa u koju spadaju fizika, tehnika i informatika, prirodna grupa predmeta u koju spadaju hemija i biologija, jezička grupa predmeta u koju spadaju crnogorski jezik i književnost, engleski jezik, italijanski jezik, ruski jezik, njemački jezik i francuski jezik, društvena grupa predmeta u koju spadaju geografija, istorija, građansko obrazovanje i zdravi stilovi života, fizičko vaspitanje i umjetnička grupa predmeta u koju spadaju likovno i muzičko vaspitanje.

Urađena je detaljna analiza anketnih upitnika koje su radili stručni saradnici kao i skala procjene koje su radili i nastavnici i stručni saradnici, te izvršena detaljna analiza tvrdnji dobijenih u skalama procjene, kao i poređenje sa odgovorima dobijenim u anketnim upitnicima.

Na kraju su predstavljene dvije detaljno urađene studije slučaja nastavnika matematike i nastavnice engleskog jezika iz osnovne škole „Milija Nikčević“ u Nikšiću, kako bi se prezentovali kao primjeri dobre prakse u radu sa darovitim učenicima, ali i sopstvenom usavršavanju kako iz oblasti darovitosti, tako i ostalih oblasti osnovnoškolskog obrazovanja.

Generalno govoreći istraživanje je pokazalo da se u osnovnim školama ne vrši identifikovanje darovitih učenika na adekvatan način, odnosno da nastavnici i stručni saradnici ne posjeduju jedan ili više identifikacionih modela koje koriste, već samo identifikuju darovite učenike na osnovu školskog uspjeha i prepoznavanja pojedinih učenika u odnosu na određeni predmet i njihovu zainteresovanost za isti. Iz kompleksa pojedinačnih istraživačkih nalaza kao najznačajniji se izdvajaju sljedeći:

- Nastavnici ne vrše identifikovanje darovitih učenika ustaljenim i predloženim procedurama koje su propisane i provjerene kako u teoriji tako i u praksi već se oslanjaju na motivisanost učenika, učeničku volju i upornost, kao i uspjehe na testovima objektivnog tipa u toku osnovnog školovanja i učešća na takmičenjima;
- Ni jedan ispitanik (0%) nikada nije koristio test inteligencije za učenike kako bi ih na taj način identifikovao kao darovite u sistemu obrazovanja;

- Većina ispitanika (preko 90%) je navela da je finansijska slabost glavni uzrok zašto nijesu motivisani za dodatni rad sa darovitim učenicima koji zahtijeva dodatni angažman nerijetko nakon radnog vremena;
- Podsticanje darovitih učenika se vrši uglavnom pripremama za takmičenje u toku školske godine, koje se odvija nerijetko individualno. Individualni rad sprovodi 97% nastavnika i stručnih saradnika kada je u pitanju rad sa darovitim učenicima;
- Ni u jednoj osnovnoj školi ne postoji primjer akceleracije u predmetu ili akceleracije u razredima (ubrzano prelaženje tematskih cjelina);
- Veliki broj nastavnika (njih 87%) je izvršavao mentorski rad sa učenicima koji se smatraju darovitim za pripreme za takmičenja;
- Veoma mali broj nastavnika, svega 0.3% ispitanih je učestvovao na stručnim konferencijama iz oblasti obrazovanja, dok je broj nastavnika i stručnih saradnika koji su učestvovali u pisanju nekog rada na tematiku darovitosti još manji, odnosno manji od 0.2%.

Iz svega navedenog se zaključuje da se rad sa darovitim učenicima u osnovnim školama ne vrši adekvatno, odnosno u skladu sa već pomenutim načinima identifikovanja, već samo na osnovu zaključaka nastavnika. Podsticaj i rad sa darovitim učenicima se vrši na skoro identičan način u svim školama koje su obuhvaćene istraživanjem.

U zaključnim razmatranjima kandidatkinja sumira dobijene rezultate i nalaze, povezujući ih sa prethodnim teorijskim razmatranjima, ali i daje prijedloge za bolju praksu na osnovu korištenja relevantne literature.

Magistarski rad kandidatkinje Jelene Ivanović, sagledan u cjelini, predstavlja vrijednu teorijsko-empirijsku raspravu o osnovnim problemima fenomena darovitosti, identifikovanja i podsticanja razvoja darovitih učenika u trećem ciklusu osnovne škole, kao i rada sa darovitim učenicima u osnovnoj školi. Kandidatkinja je pokazala kritičko promišljanje teorije i istraživačkih nalaza, metodološku osposobljenost za empirijsko istraživanje i analizu dobijenih rezultata.

Na osnovu prethodno iznijetog, Komisija za zadovoljstvom konstatuje da magistarski rad Jelene Ivanović pod naslovom „**Modeli identifikovanja i podsticanja razvoja darovitih učenika u trećem ciklusu osnovne škole**“ zadovoljava sve uslove, kriterijume i normative

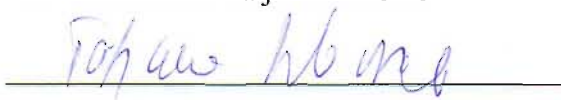
kvalitetnog magistarskog rada, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri odbranu magistarskog rada.

Članovi komisije:

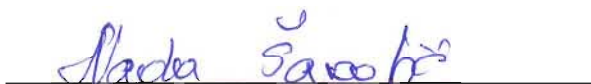
1. Profesor dr Saša Milić,

2. Profesor dr Tatjana Novović

3. Docent dr Nada Šakotić

Nikšić, 27.11.2018.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 29.11.2018.			
ORG. JED.	BROJ	POS.	POSREDOVAO
01	1797		